

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Ynglefugle på Naturstyrelsen Storstrøms kystlokaliteter i 2023

- Samt yngleoversigt for Stor Skallesluger på Naturstyrelsen Storstrøms arealer

DOF Storstrøm

Forord

Miljøministeriet og DOF har et formaliseret samarbejde, senest udtrykt med en aftale for 2018 – 2020 fra november 2017. Aftalens punkt 1 handler om ”Lokal dialog og medejerskab”. Det hedder bl.a. at NSTs lokale enheder og DOFs lokalafdelinger holder mindst ét årligt samarbejds møde og at lokalafdelingen stiller sin viden til rådighed ”til brug i Naturstyrelsens driftsplanlægning og digital registrering i de såkaldte Pas-På skovkort”.

NST Storstrøm og DOF Storstrøm har derudover et konkret samarbejde om driften af huset Gedser Fuglestation, som ejes af NST. Der er i 2017 underskrevet en Drifts- og brugskontrakt for stationen, der gælder til udgangen af 2027. DOF påtager sig som en del af sine opgaver i henhold til § 5 ”efter nærmere aftale” at udføre ”fugleovervågning i tilknytning til vildtreservater og udlejers skovområder”.

I 2020, 2021, 2022 og 2023 har Naturstyrelsen Storstrøm og DOF Storstrøm bl.a. aftalt at der på en række af Naturstyrelsens kystlokaliteter bliver lavet en ynglefugleoptælling i 2020, 2021, 2022 og 2023. Formålet med overvågningen er dels at få viden om arealernes ynglefuglebestand og dels ønsker Naturstyrelsen Storstrøm forslag til forvaltningsmæssige tiltag på arealerne.

I foreliggende rapport vises resultaterne af årets ynglefugleoptælling samt ynglefugleoptælling i 2019, 2020 og 2022. For nogle lokaliteter vises resultater fra tidligere års ynglefugleoptællinger. Det er ynglefugletællinger DOF Storstrøm har foretaget for det tidligere Storstrøms Amt og Miljøstyrelsen Storstrøm. På lokaliteten Fugleholm, Rødsand har DOF Storstrøm desuden lavet en kortlægning af ynglefugle for Guldborgsund Kommune i årene 2014, 2015, 2018, 2020, 2021, 2022 og 2023, delvist i 2019.

Naturstyrelsen Storstrøm deltager også i LIFE-projektet Better Birdlife og nogle af Naturstyrelsen Storstrøms arealer indgår i Better Birdlife projektet. DOF Storstrøm har i 2019 på nogle af disse lokaliteter lavet ynglefugleoptællinger ud fra Better Birdlifes overvågningsbetingelser, bl.a. skulle der laves ynglefugleoptællinger på 4 forskellige dage. Data fra Better Birdlife optællinger indgår i denne rapport, og på følgende lokaliteter, der er med i denne rapport, er der foretaget optællinger i Better Birdlife regi i 2019: Albuen, Enehøje, Rommerholm, Tyreholm, Klyholm, Klydesøen (Avnø), Avnø Røn, Dybsø og Lars Thuns Holme.

Miljøstyrelsen Storstrøm har i 2019 foretaget Novanaoptælling på nogle af de lokaliteter, der er med i denne rapport, og det er følgende lokaliteter: Albuen, Enehøje, Rødsand, Klydesøen (Avnø), Avnø Røn og Dybsø. Data fra disse optællinger indgår også i denne rapport.

Naturstyrelsen Storstrøm ejer nogle parceller på Nyord samt Små Ægholme og Sækkesand, og DOF Storstrøm har ikke lavet ynglefugletællinger på disse lokaliteter.

Derudover er der i denne rapport en oversigt over placering af redekasser for Stor Skallesluger på Naturstyrelsens arealer samt oversigt over årets yngleresultater for Stor Skallesluger.

Undersøgte lokaliteter:

1. Albuen
2. Enehøje Nord
3. Enehøje Syd
4. Rommerholm
5. Majbølle Nor
6. Fugleholm, Rødsand
7. Bøtø Nor
8. Tyreholm
9. Klyholm
10. Ulvshale, sydlige strandenge (Horsnæs)
11. Ulvshale, nordlige strandenge
12. Avnø med Klydesøen + Hylteholme
13. Avnø Røn
14. Dybsø
15. Lars Thuns Holme
16. Helgenæs Teglværksgrave ved Nakskov (indenlandslokalitet)

Metode

De fleste lokaliteter er som minimum besøgt 1 gang i løbet af ynglesæsonen i 2023 omkring 1. juni. Optælling omkring 1. juni er det bedste tidspunkt for optælling af måger, terner og til dels Klyde. Til gengæld bliver de tidligt ynglende arter som f.eks. Grågås, Ederfugl og Gråand ikke dækket så godt ved optælling omkring 1. juni. I 2019 blev de fleste lokaliteter optalt 4 gange og det vil naturligvis give et mere præcist optællingsresultat. Se i lokalitetsbeskrivelserne antallet af optællingsture på lokaliteten. Optællingsmetoden veksler mellem de forskellige lokaliteter, bl.a. afhængigt af lokalitetens størrelse og struktur. Se de beskrevne lokaliteter. Fugle med yngleadfærd er blevet noteret og antallet af ynglepar på lokaliteten er blevet vurderet af optælleren og kan aflæses i lokalitetsgennemgangen.

Her er 2 eksempler på optællingsvejledninger:

<https://dofbasen.dk/ART/allevejledninger.php>

<https://dofbasen.dk/atlas/guides/Generelt/Fuglekalenderen%20til%20Atlas%20III%202014-2017.pdf>

Institut for bioscience har lavet følgende optællingsvejledninger for henholdsvis terner og Klyde:

https://ecos.au.dk/fileadmin/ecos/Fagdatacentre/Biodiversitet/TAA181_KystnaereTerner_v2.pdf

https://ecos.au.dk/fileadmin/ecos/Fagdatacentre/Biodiversitet/TAA131_klyde_v3.pdf

Fugletællingerne er foretaget af erfarne ornitologer: Leif Jacobsen, Hans Lind, Jens Sjøgaard, John Hartwich, Benny Steinmejer, Poul Larsen, Simon Vikstrøm, Flemming Pagh Jensen, Bo Kayser, Lars Walsted Christoffersen, Finn Jensen, John Bang Jørgensen, Sven Erik Jessen, Lars Munk og Michael Thelander. **Stor Skallesluger:** Kontrol af redekasser: Jan Blichert Hansen, Bjarne Hemmingsen, Benny Steinmejer og Michael Thelander.

På nogle af de undersøgte lokaliteter har optællerne lavet forslag til forvaltningsmæssige tiltag, der vil forbedre forholdene for ynglefuglene.

1. Albuen, Nakskov Fjord

Observatør 1996/97/98/99/00/01/02/03/04/05/06/07/08/19/20/21/22/23: Michael Thelander. **1997:** Marianne Krag Pedersen, Mogens Lind Jørgensen. **1997/98:** Poul Szyska. **1997/2000:** Lars Munk. **1999/2000/01/02/:** Klaus Bek Nielsen. **2001/03/06/09:** Ole Friis Larsen.

Vurderet antal ynglepar

Optællingsdato	31/5 1996	30/5 1997	23/5 1998	22/5 1999	31/5 2000	25/5 2001	25/5 2002	30/5 2003	29/5 2004	12/6 2005	21/5 2006	2/6 2007	23/5 2008	22/5 2009
Stormmåge	106	105	95	90-100	50-60	80	90-100					0-10	0-5	5-10
Hættemåge	433	400-500	400-500	350-400										
Havterne	24	16	17	30-35		6-7							0-1	
Dværgterne	8	9	7	12-14	3-4	6-7	7-8	5-6	4-5	8-10	10	3-4	3-4	5
Splitterne	62	38*	1											
Knopsvane			1	2	2	3	1							
Gråand			2	4	2	4	3	2	1	1	1		0-2	
Gråstrubet Lappedykker														
Knarand			0-1	0-2	1	1			1					
Skeand			0-1	1	1		1							
Troldand		2	2	1										
Blishøne			1				1	1						
Strandskade	3	6	5	6	3	4	5	3	1	4	6	6	3	
Vibe														
Stor Præstekr.	2	2	4	3	3	4	3	5	6	7	7	6	4	
Rødben		2	3	4	3	2	5	1	1	1	3		1	
Gråkrage														
Gul Vipstjert		3	4	4	8	1	3	2	6	5	3	5	5	

Optællingsdato	15/4, 30/4, 24/5, 16/6 2019	31/5 2020	8/6 og medio juni 2021	20/5, 7/6 2022	18/5, 29/5 2023
Svartbag					1
Stormmåge		0-1	0-1	1	2-3
Hættemåge					
Havterne					
Dværgterne					
Splitterne					
Knopsvane					
Gråand	3-5	3-4	4	2	1-5
Gråstrubet Lappedykker	4-5	3-4	3-4	3-4	2-3
Knarand					
Skeand					
Troldand					
Blishøne	2	1		3	
Strandskade	5-6	4-5	3-4	6	3
Vibe	2	5-6	7-10	5	8
Stor Præstekr.	6-8	6-7	3	4	4
Rødben	11-15	10-12	7-10	10-15	10-15
Gråkrage	1				
Gul Vipstjert				1	1
Hvid vipstjert			1		

Bemærkninger 2009:

Dværgterne yngler i år ved det gamle vogterhus. Kun måger, terner, klyde og knopsvane optalt.

Bemærkninger 2019:

I Novana regi er optællingsområdet kun den yderste, nordlige sand/stenkyst. Optællingsområdet er i 2019 hele Albuen fra Ydø til spidsen af Albuen, og ikke kun Naturstyrelsens arealer. Naturstyrelsens arealer er optalt i Better Birdlife regi. Hele optællingsområdet er gennemgået. Optællingerne 1996-2009 er primært fra fyret til spidsen af odden.

Størstedelen af Albuen bliver afgræsset af får og kreaturer.

Der er på den yderste del af Albuen gode ynglepladser for terner og klyder, der tidligere har ynglet på lokaliteten.

Forvaltningsforslag: På en af optællingsdagene blev der observeret ræv på Albuen ligesom lokale sommerhusbeboere fortæller om ræv på Albuen. Hvis ynglefugle skal have højest prioritet på Albuen, bør ræv fjernes fra Albuen. Desuden yngede Gråkrage i et enkeltstående træ på Albuen. De enkeltstående træer på Albuen bør fjernes.

På 2 af optællingsdagene blev der bl.a. observeret rastende Havørn og fouragerende Klyde på indersiden af Albuen.

Bemærkninger 2020:

Optællingsområdet er i 2020 hele Albuen fra Ydø til spidsen af Albuen, og ikke kun Naturstyrelsens arealer. Hættemåger og Stormmåger fouragerer/raster på Albuen. 1 Stormmåge lå muligvis på rede ved 1 af småsøerne.

Der er opsat rævehegn på nordspidsen i foråret 2020, men endnu ingen ynglefugle efter rævehegnet mod spidsen.

Øvrige obs bl.a.: Klyde 3, Stor Regnspove 2, Havterne 4, Splitterne 4, Tårnfalk 1 fou.. På yderste spids rastede Ederfugle, Skarv og Knortegæs.

Bemærkninger 2021:

Nedgangen i antal ynglende Stor Præstekrave kan skyldes at ynglepar er overset.

Bemærkninger 2022:

Endnu ingen ynglefugle efter rævehegnet til spidsen af Albuen. Fund af Stormmågerede er måske tegn på mindre ræveprædation.

NST indsatser / bemærkninger 2022:

Albuen: Der er bekæmpet rynket rose. Der er nu 2 rævehegn på tværs, dels ved foden af Albuen (med strømførende tråd) og dels på nordspidsen, og der bliver drevet rævejagt på Albuen. Der mangler dog stadig et effektivt løbende tilsyn. NST er usikker på, om menneskelig forstyrrelse (sejlere der går i land) kan være en reel trussel mod ynglende terner på nordspidsen. Kan DOF vurdere det?

DOF vurderer at færdsel på nordspidsen kan være en trussel mod ynglende terner på nordspidsen før rævehegnet. DOF vurderer at der ikke er megen færdsel efter rævehegnet på nordspidsen. Her er der jo også færdselsforbud i ternernes yngletid.

Bemærkninger 2023:

Rede af Svartbag på yderste spids efter rævehegnet.

NST indsatser / bemærkninger 2023:

Der er kommet ny forpagter fra og med 2023. Vi tilstræber et lavere græsningstryk end i tidligere planperiode.

2. Enehøje (nord), Nakskov Fjord

Observatør 1996/97/98/99/00/01/02/03/04/05/06/07/08/09/19/20/21/22/23: Michael Thelander. **1997:** Marianne Krag Pedersen. **1997/98:** Poul Szyska. **1997/00:** Lars Munk. **1998:** Carsten Helm. **1999/00/01/02/05/06/09:** Klaus Bek Nielsen. **2001/03/05/06/07/09:** Ole Friis Larsen.

Vurderet antal ynglepar

Optællingsdato	31/5	29/5	30/5	29/5	31/5	25/5	25/5	30/5	30/5	28/5	26/5	28/5	6/6	21/5
Optællingsår	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Sølvmåge	20	5												
Hættemåge	34								4-5					
Knopsvane									1					
Gravand												1	2	2
Grågås								4						
Gråstrubet Lap.	5	2	2		1	3		1	1					
Gråand					2		1	2	2	1			5	3
Knarand	1	4		1	2	3-4	3-4	2	1	1-2	3		3	
Skeand	3	3			2	1-2	1	1		1	1		1	
Troldand		0-1	0-1					1	0-2					
Blishøne	16	11	8	3	1	3	5	6	1					
Strandskade	5	3	4	3		4	3	2	3	5	4	2		1
Vibe	6	1	2	1	1	2	1	5	4	4	2		3	2
Stor Præstekr.			2	2	1	1	1	1	1			1	1	
Rødben	8	3	1	1	1	4		5	1	1	1	1		
Klyde	7							3	7	3	2		1	
Gul Vipstjert	1	1	1	1		1								
Digesvale	650	600	250	250	40		+	+	+	+	+	+	+	110

Optællingsdato	12/4, 13/5, 29/5, 21/6	20/5	17/5	20/5	18/5
Optællingsår	2019	2020	2021	2022	2023
Sølvmåge		2	2		3
Hættemåge					
Knopsvane					
Gravand	+	+	+	+	+
Grågås				1	0-1
Gråstrubet Lap.					
Gråand	1	0-3		2	0-2
Knarand		0-1			0-1
Skeand	0-1	0-1	0-1		0-2
Troldand					
Blishøne					
Strandskade	0-1	2-3	2	1	3
Vibe	2	3-4			1
Stor Præstekr.	1	1			
Rødben	3-6	4-6	2	1	
Klyde	4	6-12	4-6		
Gul Vipstjert					
Digesvale	+	+	+		

Bemærkninger 2005:

Stadig få fugle på Enehøje trods potentialet. Er der ræv eller Mår? En lille digesvalekoloni på den østlige side af øen. Den store digesvalekoloni findes på den vestlige side af Enehøje.

Der blev observeret 2 Sorthovedede måger fouragerende i græsset med Stormmåger og Hættemåger.

Bemærkninger 2006 - 2009:

Ræv på øen

Bemærkninger 2019:

Optalt i Better Birdlife regi.

Optællingsområdet er søerne og engene på den nordlige spids. Der er formentlig ikke ræv på Enehøje.

Digesvalernes yngleplads er den vestlige skrænt på Enehøje.

Forvaltningsforslag: Se notat af Ole Thorup

Bemærkninger 2020

De udsatte dyr opholdt sig på den nordlige del af Enehøje, og for ikke at forstyrre både udsatte dyr og ynglefugle, blev der observeret fra fugletårnet og den nordøstlige del. Der blev observeret 32 klyder på den nordlige del af Enehøje. Svært at vurdere antallet af ynglende klyder, og nogle af klyderne kan også yngle på et senere tidspunkt.

Foran fugletårnet var der 2 rugende sølvmåger. Den ene i cementrøret foran og lidt til venstre for fugletårnet, og den anden ved siden af cementrøret. Ræv må være væk fra Enehøje.

Der er også mange ynglende digesvaler i skrænterne på Enehøje. Der vurderes at være ca. 500 par i 2020.

Øvrige obs bl.a.: Fiskehejre 4, Rørhøg 1 hun, Skeand 1 han, Knarand 1 han, Gravand 8, Grågå 4,

Dværgterne 1 og Havterne 1. Nattergal 3 syngende midt på øen.

Tårnfalk 1 fouragerende. Yngler Tårnfalken i den lille lund midt på øen?

Bemærkninger 2021:

Der blev kun foretaget en optælling af den nordlige del af Enehøje i 2021, og det var en forholdsvis tidlig optælling. Der kan have etableret sig lidt flere ynglefugle efter optællingsdagen. I vinteren 2020/2021 blev der konstateret 2 ræve på Enehøje, men rævene blev skudt i løbet af foråret. Råger har etableret sig med flere reder i træerne midt på øen.

Naturstyrelsen har lavet naturgenopretning på den nordlige del af Enehøje. Der er gravet af brinkerne langs digesøen, så der bliver et større fourageringsareal.

Bemærkninger 2022:

Der blev kun observeret fra fugletårnet, så området blev ikke gennemgået, men tilsyneladende færre ynglefugle i år på den nordlige del. Det vurderes at dyretrykket (dådyr, får og kreaturer) er langt større på den nordlige del af Enehøje end på den sydlige del. Dyrene opholder sig mere på den nordlige del, så de evt. rugende fugle bliver forstyrret. Der blev observeret fouragerende klyder på den nordlige del, men de fløj imod den sydlige del efter endt fouragering.

NST indsatser / bemærkninger 2022:

Enehøje: Der er fjernet fritstående buske på nordøen; der er jævnet brinker på søen nord for fugletårnet, og der er knust rynket rose på de højereliggende arealer. Afgræsningen foretages af ca. 150 dådyr, 20 kreaturer. Der er ikke flere mufloner. 2023 bliver sidste år med kreaturer.

Bemærkninger 2023:

30-40 rågereder midt på øen. Færre ynglefugle på den nordlige del af Enehøje i forhold til den sydlige del af Enehøje, der vurderes skyldes dels større dyretryk på den nordlige del, og dels fjordens havørne der raster og fouragerer på den nordlige del af Enehøje.

NST indsatser / bemærkninger 2023:

Fra 2023 bliver der intet kreaturhold – det vil i sig selv give mindre forstyrrelse. Vi vil gerne have flere blomstrende urter på Enehøje, så vi prøver at nedbringe antallet af dådyr (til 100 – 120 stk.) og regner samtidig med, at der skal slås tjørneopvækst, så opvæksten ikke bliver for tæt.

3. Enehøje (syd), Nakskov Fjord

Observatør 1996/97/98/99/00/01/02/03/04/05/06/07/08/09/19/20/21/22/23: Michael Thelander. **1997:** Marianne Krag Pedersen. **1997/98:** Poul Szyska. **1997/00:** Lars Munk. **1998:** Carsten Helm. **1999/00/01/02:** Klaus Bek Nielsen. **2001/03/07:** Ole Friis Larsen. **2021:** Jens Sjøgaard

Vurderet antal ynglepar

Optællingsdato Optællingsår	31/5 1996	29/5 1997	30/5 1998	29/5 1999	31/5 2000	25/5 2001	25/5 2002	30/5 2003	30/5 2004	28/5 2005	26/5 2006	28/5 2007	6/6 2008
Svartbag	1	1											
Sølvmåge	65	5											
Stormmåge													
Hættemåge									3-4				
Havterne	3			3-4			1*						
Grågås													
Ederfugl		2	4										
Blishøne	4	1	1	1					5				
Klyde													
Strandskade	2	7	6	4	1		2		1	1	2		
Vibe	2							2	2	1	1		
Stor Præstekrave		1	1	1									
Rødben		1	1	1				4	1	1	1	1	1
Gul Vipstjert			1		3				1				

Optællingsdato Optællingsår	12/4, 13/5, 29/5, 21/6 2019	20/5 2020	17/5, 8/6 2021	20/5 2022	18/5 2023
Svartbag					
Sølvmåge				0-3	25-35
Stormmåge			5-10	15-20	40-50
Hættemåge					
Havterne				2-3	2
Grågås	1			1	1
Ederfugl	1				
Blishøne					
Klyde	2-8	3-7	8-12	14-18	8-11
Strandskade	1	1	1	2	4
Vibe	1	2-3	1-2	2	1
Stor Præstekrave	1	1	1	1	
Rødben	2	3-4	3-4	3	2
Gul Vipstjert					

Bemærkninger 2005

Stadig for få fugle på Enehøje trods potentialet.
Sorthovedet måge 1 observeret

Bemærkninger 2006:

Der er ræv på øen.

Bemærkninger 2007:

Ræve på øen.

Bemærkninger 2008:

Ræve på øen.

Bemærkninger 2009:

Ræve på øen. Fra båd d. 21/5 blev der observeret meget få fugle på den sydlige del af Enehøje.

Bemærkninger 2019:

Optalt i Better Birdlife regi.

Optællingsområdet er den sydligste spids på Enehøje. Der er formentlig ikke ræv på Enehøje, men det ser ud til at flere af klydeparrene af en eller anden grund opgav at yngle.

Forvaltningsforslag: Se notat af Ole Thorup.

Bemærkninger 2020:

Observeret 14 klyder på den sydlige lokalitet. Svært at vurdere det præcise ynglefugletal af klyde, og nogle af klyderne kan yngle senere i ynglesæsonen.

Bemærkninger 2021:

Stormmåge er ved at etablere sig som ynglefugl på den sydlige del af Enehøje.

Bemærkninger 2022:

Havterne vendt tilbage til Enehøje som ynglefugl, og bl.a. flere ynglende klyder og stormmåger på den sydlige del.

Bemærkninger 2023:

Flere ynglende Storm- og Sølvmåger

Enehøje Syd 18/5 2023. Foto: Michael Thelander

4. Rommerholm, Nakskov Fjord

Observatør 1996: Hans Erik Jørgensen. **1997/98/99/00/01/02/03/04/05/06/07/09/19/20/21/22/23:** Michael Thelander. **1997:** Marianne Krag Pedersen. **1997/98:** Poul Szyska. **1997/00:** Lars Munk. **1998:** Carsten Helm. **1999/00/01/02/04/05/06/09:** Klaus Bek Nielsen. **2001/03/04/05/06/09:** Ole Friis Larsen. **2008:** Jörn Eskildsen

Vurderet antal ynglepar

Optællingsdato Optællingsår	10/5 1996	29/5 1997	30/5 1998	29/5 1999	31/5 2000	25/5 2001	25/5 2002	30/5 2003	30/5 2004	28/5 2005	26/5 2006	28/5 2007	9/5 2008	21/5 2009
Svarthag		2	2	2	1	1-2	2	3	3	2	2	2		1-2
Sildemåge				0-1	1		2	1	1	1	1	1		
Sølvmåge	35*	130-150	140-160	150	140	140	100	100	90	90	60	80	25	30-50
Stormmåge				10										
Skarv	316	314	378	415	456	524	586	743	ca. 675	787	1051	781	721	703
Knopsvane	1	17	26	16	23	27	7	20	19	26	29	3	3	23
Toppet Skallesluger														
Grågås			3-4	1	1	1	1	1	2	3	3	1	10-15	4
Gravand														
Gråand	3	1	3	5-7	3	6-7	7	7	4	2	3	2	1-2	5
Knarand		2	2-3	2	2	2	1	1	2		2	3		1
Skeand			1	2		1								
Ederfugl	42	2	6	12	10	3	1	6	5	9	11	4	20-25	18
Strandskade		4	5	4	2	4	3	5	2	4	5	4	1	3

Optællingsdato Optællingsår	12/4, 13/5, 29/5, 21/6 2019	20/5 2020	17/5 2021	20/5 2022	18/5 2023
Svarthag	2	1	2	2	1
Sildemåge			1		
Sølvmåge	30-40	30-40	20-30	30-40	20-25
Stormmåge					3
Skarv	660	770	805	765	745
Knopsvane	7	12	4		5
Toppet Skallesluger	2	+	3		2
Grågås	5-10		1	1	1
Gravand	2	+	+	+	+
Gråand	5-10	5	2-4	2-4	5
Knarand	2	1	1	1	2
Skeand			1		1
Ederfugl	4	6		1	
Strandskade	2	2	1	1	1

Bemærkninger 2019:

Optalt i Better Birdlife regi.

Førvaltningsforslag: Rommerholm bør henligge som den er, således at Skarvkolonien bliver på lokaliteten. Se Ole Thorups notat om Tyreholm.

Bemærkninger 2020:

Havørn 2 landede på Rommerholm inden ankomst

Ingen grågæs registreret, nok grundet senere optælling

5. Majbølle Nor

Observatør 2019/20/21/22/23: Leif H. Jacobsen

Vurderet antal ynglepar

Optællingsdato	10/5, 23/5, 24/6, 27/7 2019	5/5, 19/5, 11/6, 5/7, 23/7 2020	16/4, 30/4, 20/5, 15/6, 15/7 2021	21/4, 17/5, 15/6 24/6, 29/7 2022	28/4, 8/5, 19/5, 6/6, 12/7, 20/8 2023
Sølvmåge			1		
Knopsvane	0-1	1	1	1	1
Grågås	9-10	10-11	16	8-9	6
Gravand	2	1	1	4	
Gråand	4-5	4-5	2-3	7-8	1-2
Knarand	2	2-3	1	1	
Skeand		1		1	
Atlingand		0-1			
Lille lappedykker	2-3	2	1	3	1
Rørhøg	0-1	1	1	1	1
Vandrikse	3-4	5-6	2-3	4	1
Blishøne	3-5	5-6	4-5	5-6	
Grønbenet Rørhøne	1	1	1	1	
Strandskade	1	1	1	1	
Vibe	8-10	2-3	2-3	3	3-4
Stor Præstekrave	1-2	1-2	1	1	1
Lille Præstekrave			1	1	1
Rødben	1	2-3	2	1-2	2
Klyde	0-3			1	
Skægmejse	3-5	4-6		3-5	2-4
Græshoppesanger		0-1			
Nattergal			1		
Sivsanger					1
Gråkrage	1				2

Bemærkninger 2019:

Det meste af Noret udtørret midt i yngletiden. Alle obs. fra tårnet og nordvestlige dige.

Efterhånden er det svært at overskue området fra tårnet grundet høje træer foran tårnet. Vibe og Strandskade yngede på tilstødende ærtemark. **Forvaltningsforslag:** Afgræsning bør intensiveres. Høje træer foran tårnet nedskæres. Natur-styrelsen har aftalt med forpagter, at der kommer flere dyr på arealet, og træerne foran fugletårnet vil blive skåret ned.

Bemærkninger 2020:

Der er nu bedre sigt fra fugletårnet, da træerne er skåret ned. Flere dyr på arealet har også betydet bedre afgræsning.

Observation på nævnte datoer fra diget, ellers observation fra fugletårnet. Nordvestlige sø udtørret midt i juni. Øvrige del udtørret midt i august. 1 par traner holder fast til i noret, formentlig kommende ynglepar.

Bemærkninger 2021:

Optælling foretaget fra fugletårnet, diget, eller fra markvejen langs motorvejen.

Nordlige søer udtørret allerede sidst i juni. Søen foran tårnet holdt vand til medio juli. Afgræsning kom lidt sent i gang (medio juli), men fungerer ellers fint. Høje træer foran fugletårnet vil blive nedskåret.

Bemærkninger 2022:

Området udtørret midt i juli. Træerne foran fugletårnet vil i jan/feb 2023 blive skåret ned.

Bemærkninger 2023:

Majbølle Nor var udtørret allerede med. maj. Der var kun vand i området i ca. 4 måneder, da der først var normal vandstand sidst i januar efter sidste års tørke. Det meste er under stærk tilgroning og minder om en stor græsmark, bortset fra det lille vandhul nærmest tårnet. De 6 køer der græsser der i år er nok lidt i underkanten.

Bl.a. Skeænder, Knarænder, Gravænder, flere vandrikser og små lappedykkere forsvandt sammen med vandet.

NST indsatser / bemærkninger 2023:

Vi bestræber os på at få forpagter til at sætte lidt flere dyr på.

Fjordterne. Foto: Michael Thelander

6. Fugleholm, Rødsand

Observatør 1996/97/98/06/07/08/09/14/15/18/19: Hans Lind, **2000/01/02:** Finn Jensen og Allan Rugaard, **2003:** Allan Rugaard, **2006/20/21/22:** Benny Steinmejer, **2008:** Jesper Brinkmann, **2009:** Louis A. Hansen, **2014:** Louis A. Hansen og Simon Davies, **2019:** Miljøstyrelsen, **2020/21/22/23:** Michael Thelander, **2023:** Lars Munk

Vurderet antal ynglepar

Optællingsdato o Optællingsår	1/6 1996	2/6 1997	11/6 1998	5/5, 5/6 2000	8/5, 1/6 2001	2/5, 29/5 2002	26/5 2003	30/5 2006	31/5 2007	9/6 2008	19/5 2009
Svartbag	3	3	1	4	6	4	9	9-10	10	9-10	29
Sølvmåge	510	485	750	50-80	118	380	33	280	310	220	216
Stormmåge	15	6	10					18-20		7-8	10
Havterne	20	56	40	6	28	38	16	46	15	66-68	7
Dværgerterne	4-5	6	2		2	8	1	10	4	7-8	10
Splitterne								62	0-1	6	2
Rovterne											
Skarv				10							
Knopsvane			0-1	2	2	1	2	11	4	3	11
Grågås								3	3	1	9-10
Gravand				1							
Knarand				1							
Ederfugl	40	50	30	50	40	111	28	95-100	45-50	65	100
Strandskade	6	3	2	5	2	2	4	8	6	6	6-7
St. Præstekrave	2	1	1		2			3	1	2	2-3
Rødben											0-1
Klyde	40	29	27-30	86	36	30	28	26-28	28-30	65	39-40
Engryle										1	1-2
Gul Vipstjert								1			1

Optællingsdato Optællingsår	4/6 2014	17/6 2015	2017	29/5 2018	28/5 2019	10/6 2020	27/5 2021	11/6 2022	2/6 2023
Svartbag	21	20		19-20	12	10-15	10-15	15-20	15-20
Sildemåge						2-3	1-2	1-2	1-2
Sølvmåge	110	135		147-150	80	150- 200	125- 150	125- 150	70-90
Stormmåge	4-5	2-3		2	5	15-25	8-12	15-20	12-16
Havterne	57	40-45	98	35-37	34	15-25	5	30-50	45-55
Dværgerterne	42	32	21	26-27	33	5-10	10-15	30-50	35-45
Splitterne		300		2		0-20		0-10	
Rovterne		1	2	2	1	0-1			
Skarv									
Knopsvane				2	2	2			3
Grågås	1				1				
Gravand									
Knarand									
Gråand						1			
Ederfugl	45	20		5	2		1		
Strandskade	3	1		8	2	10-13	5	5	7
St. Præstekrave	6	4-5		2	2	4-5	6-8	4	4-6
Rødben									
Klyde	72	40	0	51	71	0-15	20-25	60-70	60-70
Engryle									
Gul Vipstjert		0-1							

Bemærkninger 2017:

Ynglefugletallene er fra Naturdata/Miljøportalen.dk

Bemærkninger 2019:

Novanaoptælling foretaget af Miljøstyrelsen og ternetal og klydetal er fra Naturdata, Miljøportalen.dk. Øvrige ynglefugletal er optalt af Hans Lind i forbindelse med dels dette projekt og dels kortlægning af ynglefugle på Fugleholm, Rødsand for Guldborgsund Kommune. Ynglefugletallene i 2014, 2015 og 2018 er optællinger foretaget af DOF Storstrøm i forbindelse med kortlægning af ynglefugle for Guldborgsund Kommune. Rødsand er optalt ved en gennemgang af holmen, men kun en optællingstur. I årene 1996-1998 er ynglefugletallene fra Rødsand udenfor sælreservatet. Fra år 2000 og frem til 2019 er ynglefugletallene fra hele Rødsand. Ingen tegn på oversvømmelser, rotter, færdsel.

Bemærkninger 2020:

Ynglekolonierne hos Havterne, Splitterne, Dværgterne og Klyde synes at være forstyrret så meget, at yngleforsøget er stoppet. Kun hos Dværgterne og Havterne observeres nyt yngleforsøg på optællingsdagen. En del fugle er flyttet til St. Skåne. Der blev observeret 1 par Rovterne, men dette par vurderes ikke at have etableret rede. Sandsynligvis samme par der få dage tidligere blev set på St. Skåne.

Øvrige obs: bl.a.: Havørn 5, Pibeand 2 han, knortegås 4, Alm. Ryle 3, Islandsk Ryle 4, gråsæl 30-35

Bemærkninger 2021:

Få ynglende havterner på Fugleholm, men sandsynligvis flyttet til St. Skåne, hvor der igen i år er mange ynglende havterner.

Bemærkninger 2022:

Meget stor blandingskoloni af Havterne, Dværgterne og Klyde, som vi ikke ville forstyrre. Derfor lidt større interval af vurderet ynglepar end normalt.

Bemærkninger 2023:

Igen i år en stor blandingskoloni af Havterne, Dværgterne og Klyde.

Fugleholm, Rødsand. Foto: Michael Thelander

7. Bøtø Nor

Observatør 2019/20/21/22/23: Benny Steinmejer, John Hartwich og Poul Larsen. 2021/2022: Simon Vikstrøm. 2022: Benjamin B. Lisse

Vurderet antal ynglepar

Optællingsdato			15/4, 1/5, 24/5, 15/6	Mange datoer 2022	Mange datoer 2023
Optællingsår	2019	2020	2021		
Knopsvane	3 reder	4	3	4	2
Grågås	60-70	75-80	70-80		40-50
Gravand				0-1	0-1
Troldand					1
Gråand	3	4-6	7-8	6-8	5-6
Knarand	0-5	1-5	1	2-5	1-5
Skeand	0-5	0-5	1	1	0-2
Atlingand	1-2	1-2		0-2	0-1
Krikand	0-1			0-1	
Lille Lappedykker	1	1	1		0-1
Gråstrubet lappedykker	3-5	1	4	4-6	0-5
Rørdrum	0-1	0-1		0-1	
Rørhøg	2-3	2-3	3	3-4	3-4
Tårnfalk		1			
Vandrikse	1	1	2-3	3-4	2-3
Blishøne	6-7	8-10	11-12	5-7	6-7
Grønbenet Rørhøne		1-3	1	1	1-2
Trane	1	2	2	2	2
Vibe	10-15	10-15	10-15	15-20	15-20
Stor Præstekrave	1	1		1	0-1
Rødben		2			
Strandskade		1-2		0-1	
Klyde					0-2
Gråkrage		10-15			
Sanglærke	+	+	+	+	20
Stær	+	+			
Hvid Vipstjert	+		+		
Rødstjert	+				
Rørsanger			+	+	+
Sivsanger		0-1			0-1
Kærsanger				+	+
Savisanger		0-1	0-1	0-1	
Græshoppesanger				0-1	
Skægmejse	+	+	1	1	+
Sangdrossel	+				
Rørspurv	+	+	+	+	+
Tornirisk	+				
Bynkefugl				0-1	
Sortstrubet Bynkefugl	+	1	1		1
Gøg				3-5	

Bemærkninger 2019:

Der er optalt fra tårnene på mange datoer.

Forvaltningsforslag: Etablering af mindre holm/ø i søen. På grund af højt græs - meget højt Syre, har mange fugle kunne bruge området/engene som ynglested, men til gengæld har det været en udfordring at

tælle på stedet, især nordengen har voldt besvær. Men til gengæld er det her Trane parret har opfostret deres unge. Nyt sydligt fugletårn.

Bemærkninger 2020:

Der er optalt fra tårnene på mange datoer. De ynglende gråkrager præderer ynglefuglene i området. Ræv set i hele yngleperioden. Strandtudse hørt syngende.

Bemærkninger 2021:

Obs. og tællinger har været besværliggjort af bl.a. meget højt græs, især ved nordtårnet har det været slemt. Øvrige obs: Sandterne 1, Stylteløber 2, Sølvehjre 6-7.

Bemærkninger 2022:

Øvrige obs: Tårnfalk med 5 unger observeret, men ved ikke hvor de har ynglet. Silkehejre 1, Sort Stork 1 og Sølvehjre 14

Græsset har igen været alt for højt, noget af det blev dog slået sidst på sæsonen, men kun ved søkanten ud for obs. platformen. Der har været op til 2 par Ræve aktive i hele yngleperioden.

Fugletårnet er meget savnet.

NST indsatser / bemærkninger 2022

Bøtø Nor: Der er slået høj vegetation ved en af søerne og ryddet et lille krat ved samme i september. NST efterlyser mere konkrete plejeønsker, hvis der er sådanne.

Bemærkninger 2023:

Flere Ræve set i yngle perioden.

NST indsatser / bemærkninger 2023:

Der er slået opvækst / høje urter foran søerne som i 2022, i år foretaget af kommunen. Fra 2024 ophører vi med helårsgræsning.

Bøtø Enge 1/5 2022: Traner. Foto Michael Thelander

8. Tyreholm, Stege Bugt

Observatør 1996/97/98/99/00/01/02/03: Finn Jensen FS, 2002/03/06/08: Jørn Eskildsen. 2009: Kjeld Tommy Pedersen
 ZM, 2019/20/21/22/23: Flemming Pagh Jensen, 2023: Ole Lund Jensen

Vurderet antal ynglepar

Optællingsdato Optællingsår	8/5 1996	7/5 1997	7/5 1998	7/5 1999	8/5 2000	7/5 2001	1/5 2002	5/5 2003	10/5 2006	9/5 2008	10/5 2009
Svartbag					1*	2-3*	9*	5*		2-3	10
Sildemåge	2-3				4-5**	3*	1*				8
Sølvmåge	ca. 1000	+	ca. 1000	ca. 400	ca. 400*	ca. 350*	300- 350*	300- 350*	100- 200	150	250
Stormmåge											2
Hættemåge							4***				
Skarv	3003	3249	3454	3513	3407	2552	2187	1801		1280	1320
Knopsvane	3	94	144	108	61	85	69	47	80- 90	30- 35	53
Grågås	12	11	2	17	8	10	8	14	20- 25	5	1
Knarand											1
Gråand	3		5	4	2	3	1	3	2-10	5	2
Skeand											
Toppet Skalle											
Ederfugl	115	91	113	138	131	151	88	113	50- 60	20- 25	32
Blishøne	7	10	6	3	5	9	12	6			
Grønbl. Rørh.	3	1	0	3		1			2	2-3	4
Strandskade											1
Rødben											
Vibe											
Landsvale											2
Gul Vipstjert											
Hvid Vipstjert											1
Sanglærke											
Rørspurv											

Bemærkninger 2006:

Ynglefuglene er fra DOF-basen. Tællingen er foretaget af Jørn Eskildsen

Tyreholm, Stege Bugt fortsat.....

Optællingsdato Optællingsår	17/4, 7/5, 19/5, 11/6 2019	15/5 2020	19/5 2021	19/5 2022	19/5 2023
Svartbag	5	4	3	4	2
Sildemåge	3	3	1		
Sølvmåge	40-50	45	60	13	15
Stormmåge		0-1		0-1	
Hættemåge					
Skarv	825	1270	1055	517	231
Knopsvane	6	24	19	15	34
Grågås	3		3	10	18
Knarand	2-3	0-2			
Gråand	2-3	1	1	1	3
Skeand			0-2	0-2	
Toppet Skalle			2-3	2	
Ederfugl				1	1
Blishøne					
Grøn. Rørh.					
Strandskade				0-1	2
Rødben	2	0-1		0-1	
Vibe		0-1			
Landsvale					
Gul Vipstjert	1	1	2	2	2-3
Hvid Vipstjert	1				
Sanglærke	3-4		1-2	1-2	1
Rørspurv	5	3	3	3	3
Engpiber					0-1

Bemærkninger 2019:

Optællingen er foretaget i Better Birdlife regi, hvor der har været fokus på arterne: terner, Klyde, Vibe og Rødben, så optælling af øvrige ynglefugle har været en mere ekstensiv optælling.

Skarvtallet er fra rapporten: *Danmarks ynglebestand af Skarver 2019 af Jacob Sterup og Thomas Bregnballe.*

Tagrør dækker ca. 40 % af arealet, mens græs over 30 cm dækker c. 20%. Der er et større bart areal i forbindelse med skarv-kolonien. Prædation sker formodentligt primært fra de store måger og krager fra Møn (samt fra havørn).

Forvaltningsforslag: Se notat af Ole Thorup

Bemærkninger 2022:

I og omkring skarvkolonien lå c. 210 døde skarver. De fleste synes at være højst en til to uger gamle, men mange var helt friske. Thomas Bregnballe fra DCE – Aarhus Universitet har senere oplyst, at en analyse af indsamlede fugle viste, at skarverne var døde af fugleinfluenza. I forbindelse med et senere besøg den 28. juni for at indsamle skarver til analyse, fandt Kjeld Pedersen fra Statens Naturhistoriske Museum 478 reder, inkl. tomme reder og maks. 200 unger. På dette tidspunkt var epidemien tilsyneladende overstået, da der ikke blev fundet friske, døde fugle.

Bemærkninger 2023:

Skarvkolonien er i de foregående tre år optalt mellem den 15 og 19 maj. På dette tidspunkt havde skarverne alle år lagt æg, og i de fleste tilfælde indeholdt rederne så mange æg, at kuldene blev bedømt til at være fuldt lagte. I 2023 var der ingen æg i rederne, men skarverne opholdt sig på og ved rederne, da vi ankom til øen, og flere blev set i gang med at bygge på rederne. Det blev derfor skønnet, at fuglene var kommet sent i gang, måske på grund af det kolde forår (selv om mange af skarverne på den nærliggende Lindholm tilsyneladende var i gang med at ruge). Vi optalte det antal reder der blev skønnet at være bygget/repareret i 2023. Ingen tegn på fugleinfluenza. En stor del af Skarverne flyttet til Lindholm, Stege Bugt.

9. Klyholm, Stege Bugt

Observatør 2019/21/22/23: Flemming Pagh Jensen, 2023: Ole Lund Jensen

Vurderet antal ynglepar

Optællingsdato Optællingsår	17/4, 7/5, 19/5, 11/6 2019	Ikke optalt i 2020	19/5 2021	19/5 2022	19/5 2023
Knopsvane	1			1	1
Grågås	17		2	3	7
Ederfugl	1				
Gråand	2-3			1	
Blishøne			1	1	
Rødben					1
Rørspurv	2-3		1	1	2
Sanglærke			1		

Bemærkninger 2019:

Optællingen er foretaget i Better Birdlife regi, hvor der har været fokus på arterne: terner, Klyde, Vibe og Rødben, så optælling af øvrige ynglefugle har været en mere ekstensiv optælling.

Tagrør dækker ca. 60 % af øens areal, mens højt græs (over 30 cm) stort set dækker resten. Prædation sker formodentligt primært fra måger og krager.

Bemærkninger 2021:

Optællingstidspunktet kan betyde, at der er registreret færre ynglende grågæs.

I marts foretog Naturstyrelsen afbrænding af ca. halvdelen af tagrørene på Klyholm. I 2022 vil Naturstyrelsen igen foretage afbrænding på Klyholm.

Bemærkninger 2023:

Tagrørsbevoksningen var blevet lavere og mere åben.

NST indsatser / bemærkninger 2023:

1/3 afbrændt i 2022; ingen afbrænding i 2023.

Skeand. Foto: Michael Thelander

10. Ulvshale, sydlige strandenge (Horsnæs)

Observatør 2019: Bo Kayser, 2020/21/22/23: Flemming Pagh Jensen

Vurderet antal ynglepar

Optællingsdato Optællingsår	7/5, 29/5 2019	6/5, 29/5 2020	10/5, 31/5 2021	13/5, 3/6 2022	9/5, 2/6 2023
Gravand	0-2	0-1			
Gråand	0-1	3-4	1	1	1-3
Knarand		0-2	0-2	0-2	
Skeand	0-1	0-3		0-1	0-1
Pibeand		0-1			
Blishøne		0-1			
Strandskade	1-2	1	1	1	1
Vibe	7-15	7	10	6	7-8
Stor Præstekrave		0-1			
Rødben	5-10	8-10	6	7	4
Klyde	0-1			1	
Trane			0-1		
Gul Vipstjert		3	5	3	
Engpiber		+	+	+	+
Rørspurv		3-5	3-5	3-5	
Sanglærke		+	+	+	+

Bemærkninger 2019:

7/5: Ingen græsningsdyr. Engene var tørre. 29/5: Ca. 30 køer med kalve græssede. Engene var mindre tørre.

Bemærkninger 2020:

6/5: c. 20 køer i den nordligste fold. Engene er godt fugtige efter den megen regn i ugen op til tællingen. 29/5: c. 20 køer. De yderste dele af engene ud mod fjorden er stadig fint fugtige og med mange småsøer og kanaler med vand.

Bemærkninger 2021:

10 maj tællingen:

- 19 køer i den nordligste fold. Engene er meget våde efter den meget regn i løbet af det tidlige forår

31 maj tællingen

- 25 køer inkl. 3 små kalve
- De ”yderste” dele af engene ud mod fjorden er stadig fint fugtige og med mange småsøer og kanaler med vand.

Bemærk mulig ynglende Trane.

Bemærkninger 2022:

13 maj tællingen:

- 10 køer med små kalve.

3 juni tællingen:

- 23 køer plus mange små kalve
- De ”yderste” dele af engene ud mod fjorden er stadig fint fugtige og med mange småsøer og kanaler med vand

Bemærkninger 2023:

9 maj:

- Ingen afgræsning (ingen dyr set). Fint med vand i småsøerne

2 juni:

- 16 køer plus små kalve på Naturstyrelsens areal – ingen dyr i de to andre indhegninger
- Stadig vand i de fleste søer (trods tørken)

11. Ulvshale, nordlige strandenge

Observatør 2019: Bo Kayser, 2020/21/22/23: Flemming Pagh Jensen

Vurderet antal ynglepar

Optællingsdato Optællingsår	5/5, 29/5 2019	6/5, 29/5, (27/7) 2020	10/5, 31/5 2021	13/5, 3/6 2022	9/5, 2/6 2023
Gråstrubet Lappedykker		1	1	1	
Knopsvane		0-1			
Grågås		0-1			
Gravand	1-5	0-1			
Gråand	0-2	2-5	0-3	0-2	0-1
Knarand	0-1	0-1		0-1	
Skeand	1-2			0-2	0-1
Spidsand		0-1	0-1		
Atligand		0-2	0-2		
Blishøne	0-1	0-1	1	1	
Grønbenet Rørhøne		0-1			
Strandskade	1-2	1	0-1	1	1
Vibe	10-15	8	7-9	7-8	7
Rødben	5-8	6-8	6-8	6-7	7
Klyde		4			
Vandrikse	0-1				
Gul Vipstjert		0-2			4
Engpiber		+	+	+	+
Sanglærke		+	+	+	+
Rørspurv					3-5

Bemærkninger 2019:

5/5: Ca. 8 heste græssede. 29/5: Ca.: 8 heste + 5 køer græssede

Bemærkninger 2020:

6/5: Ingen afgræsning (ingen dyr set). 29/5: Min. 47 kreaturer inkl. Små kalve. Stadig fugtige engpartier og vand i småsøerne.

Bemærkninger 2021:

10/5: Ingen afgræsning (ingen dyr set). Meget vand på de lave enge
31/5: 4 køer. Stadig fugtige engpartier og vand i småsøerne

Bemærkninger 2022:

13/5: Ingen afgræsning (ingen dyr set). Ret tørt men vand i småsøerne
3/6: 4 køer + 18 køer (+ små kalve) + 20 køer (+ små kalve). Stadig fint med vand i småsøerne

Bemærkninger 2023:

9/5: Ingen køer. Fint med vand i vandhuller og kanaler
2/6: 16 køer plus mange små kalve. De ”yderste” dele af engene ud mod fjorden er stadig fint fugtige og med mange småsøer og kanaler med vand

NST indsætter / bemærkninger 2023:

Ulvshale nordenge: Fra 2024 er der kun egne dyr på arealet og vi får et lavere græsningstryk. Der vil være 6 heste og i løbet af året 7 galloway kreaturer (stude og kvier).

12. Avnø

Observatør 2019/20: Finn Jensen, **2019:** Michael Thelander,

Vurderet antal ynglepar

Optællingsdato	11/4, 22/4, 6/6, 13/7 2019	2020
Optællingsår		
Grågås	1	
Gråand	2	
Strandskade	1	
Vibe	0-8	0-15
Rødben	3	0-4
Fiskehejre	15-20	
Råge		0-100
Engpiber		0-4
Bomlærke		0-4

Bemærkninger 2019:

Der er sat ca. 70 kvier ud sammen med ca. 30 "gamle" køer med kalve. Der er meget færdsel uden for stierne af de besøgende. Ræv og Gråkrager præderer i området. Der er også set Mink. Søerne mangler vand efter den tørre sommer og her i foråret er søerne næsten væk. Fugleøen i Klydesøen er tilgroet og har ingen værdi.

Forvaltningstiltag: Slåning af Fugleøen i Klydesøen og regulering af rævebestanden/mink

Bomlærke. Foto: Bo Kayser

12. Avnø + Hylteholme

Observatør: 2021/22/23: Bo Kayser

Vurderet antal ynglepar

Optællingsdato Optællingsår	2/5, 1/6 2021	2/5, 28/5 2022	31/5 2023
Grågås	2-6	0-1	
Gravand	2-5	0-1	
Knarand			1
Gråand	2-4	0-1	
Agerhøne	0-1	1-2	
Blishøne	1	0-2	1
Strandskade	4-6	2-4	2
Klyde	0-1	0-2	1
Stor Præstekrave	1-2		
Vibe	5-11	10-15	9
Storspove	0-1		
Rødben	5-10	5-10	6
Sanglærke	50-100	150-400	150-400
Engpiber	5-10	15-30	2
Sivsanger	0-1		
Rødrygget Tornskade	0-1		
Råge	50-100	25-75	50
Fiskehejre		5-25	15
Bømlærke	1	1-2	1
Digesvale			5
Tårnfalk		1	1

Bemærkninger 2021:

Naturstyrelsen har erhvervet Hylteholme, og lokaliteten indgår nu i optællingen. Det er på Hylteholme langt de fleste af fuglene yngler. Fugleøen i Klydesøen vil i 2022 blive renoveret.

Bemærkninger 2022:

Bemærkninger: Der græssede ved tælling 2 omkring 200 ungdokumenter på Avnø. Det går ud over de jordrugende fugle og urtevegetationen, som nedgræsses. Antal dokumenter bør minimeres. Opvækst med tjørn, måske 1.000 stk., i område 6 og 8 i ca. 1. m højde vil på sigt gøre området uegnet for sanglærke og engpiber. Bør slås.

NST indsætter / bemærkninger 2022:

Avnø: Der er gravet en rende omkring klydeøen, så den forhåbentlig fremtræder som ø også om sommeren. En del af øens overflade er gravet af og der er lagt råjord på, så det ikke ventes at gro til med høj vegetation igen. Rynket rose er bekæmpet både ved fugleskjulet og flere steder langs sydkysten.

Bemærkninger 2023:

Ingen tidlig tælling i år. Ynglende viber på Klydeøen. Bemærkninger: Der græssede omkring 120 ungdokumenter på Avnø. Det går ud over de jordrugende fugle og urtevegetationen, som nedgræsses. Antal dokumenter bør reduceres. Opvækst med tjørn, måske 1.000 stk. i dele af området i ca. 1. m højde vil på sigt gøre området uegnet for sanglærke og engpiber. Bør slås.

NST indsætter / bemærkninger 2023:

Ny forpagtningskontrakt fra 2024 hvor vi forsøger med ekstensiv helårsafgræsning. 18 dokumenter hele året og 60 – 80 yderligere i sommersæsonen; aldrig over 100 dyr. Vi hegner den nordligste tredjedel af Nokkeskoven med. Der bliver foretaget pletvis rydning af tjørneopvækst.

13. Avnø Røn, Avnø Fjord

Observatør 2001/02: Torkil Olsen, **2003:** Finn Jensen (FS), **2006/07/08/09/19:** Finn Jensen (DOF)
2019: Michael Thelander, **2019/20/21/22/23:** Bo Kayser, **2019:** Torben Hviid

DOF-tælling 2001/02/06/07/08/09, FS-tælling 2003

Optællingsdato Optællingsår	6/6 2001	16/6 2002	4/6 2003	26/5 2006	6/6, 8/6 2007	22/5 2008	12/5, 18/5 2009	19/6 2019	Se komme ntar	2/5, 1/6 2021	2/5, 28/5 2022	31/5 2023
Svartbag			9**	4			2					
Sølvmåge	6-8	8	40*	5-12		10-20	5-12					
Stormmåge			3*	16								
Havterne				3								
Knopsvane	12-14	15	11	20			2			1	0-1	
Skarv	6-8	139	232	262	230	115	0-10					
Tp. Skallesluger						1						
Ederfugl	15-20	7	33	5		20-30						
Strandskade			1									
Klyde				3	21	29	0-9					

Bemærkninger 2006:

En del af rønnen oversvømmes ved højvande. En del færdsel ved opsætning af fiskegarn og røgtning. Observation fra land.

Bemærkninger 2007:

Delvis optælling. Observation fra land.

Bemærkninger 2008:

Rønnen bliver tit oversvømmet om vinteren på alle de lavtliggende strande og til dels også toppen af rønnen. Ca. 1/3 af skarvrederne bliver reguleret.

Bemærkninger 2009:

En del oversvømmelse i det tidlige forår. Kraftig nedgang i Skarvbestanden.

Bemærkninger 2019:

Bo Kayser, Michael Thelander og Finn Jensen har optalt Avnø Røn flere gange i løbet af foråret fra land, og har ikke observeret ynglefugle på holmen. Holmen ligger lavt og den oversvømmes formentlig ofte.

Bemærkninger 2020:

Stor del af Avnø Røn har været oversvømmet i yngletiden

Bemærkninger 2021:

Optælling foretaget fra land.

Bemærkninger 2022:

Optælling foretaget fra land.

Bemærkninger 2023:

Optælling foretaget fra land.

14. Dybsø, Dybsø Fjord

Observatør 1996/97/98/99/00/01/02/03: Jens Mortensen, 2005/06/07/08/09/19/20/21/22/23: Lars W. Christoffersen, 2008/09: Karsten W. Christoffersen, 2019: Michael Thelander

Vurderet antal ynglepar

Optællingsdato Optællingsår	31/5 1996	28/5 1997	29/5, 7/6, 1998	21/5, 9/6 1999	6/6 2000	25/5 2001	10/6 2002	21/5, 18/6 2003	5/6 2005	5/6 2006	10/6 2007	1/6 2008	9/6 2009
Svartbag			0-2	0-2			0-1	1-2					
Sølvmåge	1-2	5-10	10-15	5-10				4-8					
Stormmåge	100- 125	190- 220	400- 500	400- 450	75- 100	75- 100	30-40	75-100	25	4	6		
Hættemåge	500- 600	500- 600	600- 700	200- 250	0-25	0-15	50-70	5-10					1
Fjordterne	5-10	5-10	5-10	0-5				+					
Havterne	75- 100	80- 100	60-80	50-70	0-10	0-5	5-10	150- 175	6				
Dværgterne	1-3	3-5	8-12	0-5	0-4	0-1	0-5	15-20		1			1
Splitterne	0-1			til stede			til stede	til stede					
Gråstrubet Lap.	1			1	1 opg.		1						
Knopsvane	5	61	93	75	5	1	17	41		1			1
Grågåås	0-2	0-2	5-10	5-10	10-15	3-5	10-15	10-15	1				
Gravand	2-4	3-5	5-10	3-8	2		+	+	6	4	14	4	4
Gråand	8-15	+	+	+	+	+	+	+				1	
Krikand			0-4	0-2	0-1	0-1							
Atlingand	2-4		2-4	2-3	0-1	0-1	1	1					
Knarand	2	1	2-3	1-2		1-2		1					
Spidsand	2	3-5	10-15	5-10	0-10	0-2	0-2	0-2	1				
Skeand	5-7	4-6	8-12	6-10	0-8	2-6	1	6-10	1				
Ederfugl	7-10	10-15	10-15	5-10	0-5	0-3	0-3	2-4				2	
Troldand	0-5		2-4	2-3	0-3		0-1	1-2					
Tp. Skallesluger	1-3	1-2	2-3	2-5	0-2	0-2	0-3	1-2	6	1	5	3	4
Rørhøne													
Strandskade	30-40	40-60	50-70	50-60	5-15	10-20	15-25	15-25	25	12	10	5	5
Vibe	30-50	50-60	40-50	30-40	5-10	5-10	5-10	5-10	18	2	4	4	4
Stor Præstekr.	3	3-4	3-4	2-3	1-2	1	2-3	2-3	6	2	2	1	
Rødben	30-40	30-40	30-40	20-30	5-15	5-15	5-10	5-10	16	19	9		5
Klyde	30-40	40-60	55-75	10-15		0-3	2-5	25-40	13	5	8	1	2
Dobbeltbeka- sion			1	1-2				1					
Engryle													1
Gul Vipstjert		1	1										2
Agerhøne		2-3	2	1									
Tårnfalk	1	2	2	2	1	1	1	1					
Engpiber												20	
Sanglærke													

Bemærkninger 2006/07/08/09:

Der er ræv på Dybsø

14. Dybsø fortsat.....

Optællingsdato Optællingsår	11/4, 3/5, 28/5, 19/6 2019	15/5 13/6 2020	17/6 2021	5/6 2022	16/6 2023
Svartbag					
Sølvmåge		4			
Stormmåge					
Hættemåge					
Fjordterne					
Havterne		3-4	3-4		
Dværgterne		1-2			
Splitterne		2			
Gråstrubet Lap.					
Knopsvane			2		
Grågås			12		
Gravand		10	5	2	2
Gråand				2	10
Krikand					
Atlingand					
Knarand					1
Spidsand					
Skeand					
Ederfugl		2			3
Troldand					
Tp. Skallesluger		2			
Rørhøne		1	1		
Strandskade		10	10	9	
Vibe	3	4	2	4	10
Stor Præstekr.				1	1
Rødben		10	8	20	7
Klyde		2		4	
Dobbeltbekkasin		4			
Engryle					
Gul Vipstjert					
Agerhøne				2	
Tårnfalk					
Engpiber	+	60	80	150	50
Sanglærke	+	240	240	150	50
Bomlærke				1	1
Rørhøg					1

Bemærkninger 2019

Forvaltningsforslag: Der blev set ræv på Dybsø ved 2 af besøgene. Ræv skal fjernes fra Dybsø hvis ynglefuglebestanden skal forbedres. Se i øvrigt notat af Ole Thorup

Bemærkninger 2020:

Ved begge besøg var der tydelige spor af ræv. Ynglesuccessen vurderes til ikke at være høj.

Bemærkninger 2021:

Strandbredden på Dybsø bliver besøgt af flere motorsejlere som bruger det lave vand til at bade i, hvilket forstyrrer fuglene, bl.a. terner og måger.

NST indsatser / bemærkninger 2022:

Dybsø: Strandengen mod nord og øst er heget fra, så græsningen fra 2023 kan styres bedre. Dvs strandengen kan græsses bedre ned fra medio juli.

NST indsatser / bemærkninger 2023

Der er oprenset / opgravet vandhuller flere steder på øen i 2023.

15. Lars Thuns Holme

Observatør 2019: Michael Thelander, John Bang Jørgensen

Lars Thuns Holme er 5 holme beliggende i Karrebæk Fjord

Holmene er optalt i Better Birdlife regi, og alle holmene er optalt ved en gennemgang.

Holmene er rørsump/rørskov, og der er selv i fuglenes yngletid risiko for dele af holmene oversvømmes, ligesom ræv ved lavvande har let ved at komme til holmene. Ved slåning/afbrænding af vegetation af den største holm er det nok her der er bedst mulighed for at opnå forbedrede ynglemuligheder for flere fuglearter.

Ynglefugleoptælling på Lars Thuns Holme nr. 1. Holm, der ikke skulle optælles i forbindelse med Better Birdlife. Lille holm der ligger nordligt og meget tæt på land.

Vurderet antal ynglepar

Optællingsdato Optællingsår	16/4,11/5, 28/5, 19/6 2019	Ikke optalt i 2020/21/22/23
Knopsvane	0-1	
Grågås	1	

Ynglefugleoptælling på Lars Thuns Holme nr. 2. Den nordligste holm i rækken

Vurderet antal ynglepar

Optællingsdato Optællingsår	16/4,11/5, 28/5, 19/6 2019	Ikke optalt i 2020/21/22/23
Grågås	1	

Ynglefugleoptælling på Lars Thuns Holme nr. 3. Den næstnordligste holm i rækken

Vurderet antal ynglepar

Optællingsdato Optællingsår	16/4,11/5, 28/5, 19/6 2019	Ikke optalt i 2020/21/22/23
Knopsvane	1	
Grågås	1	

Bemærkninger 2019:

Knopsvanerede med kolde æg

Ynglefugleoptælling på Lars Thuns Holme nr. 4. Den største holm. Holmen som tidligere i Projekt Fugle på øer og holme blev optalt.

Observatør 2006/07/08/09: John Bang Jørgensen

Vurderet antal ynglepar

Optællingsdato Optællingsår	2006	2007	2008	2009	16/4,11/5, 28/5, 19/6 2019	Ikke optalt i 2020/21/22/23
Svartbag					1	
Sølvmåge				5-10	10-15	
Hættemåge	300	500	500	500		
Knopsvane				5	15	
Grågås				10	3	
Spidsand				1		
Ederfugl					3	
Toppet Skallesluger					1-2	
Rødben					0-1	
Skægmejse					1	

Bemærkninger 2009:

Op til 17 Splitternen siddende på stenene rundt om holmen.

Bemærkninger 2019:

Størstedelen af holmen er rørskov. I den vestlige del er der et område med lavt græs. Hvor svaner og måger yngler. I dette område er der mange huller i jorden. Rotter/mosegris? Lille ynglesucces for Knopsvaner og måger.

Forvaltningsforslag: Der kan evt. forsøges med slåning/afbrænding af vegetationen på holmen.

Ynglefugleoptælling på Lars Thuns Holme nr. 5. Den sydøstlige holm i rækken

Vurderet antal ynglepar

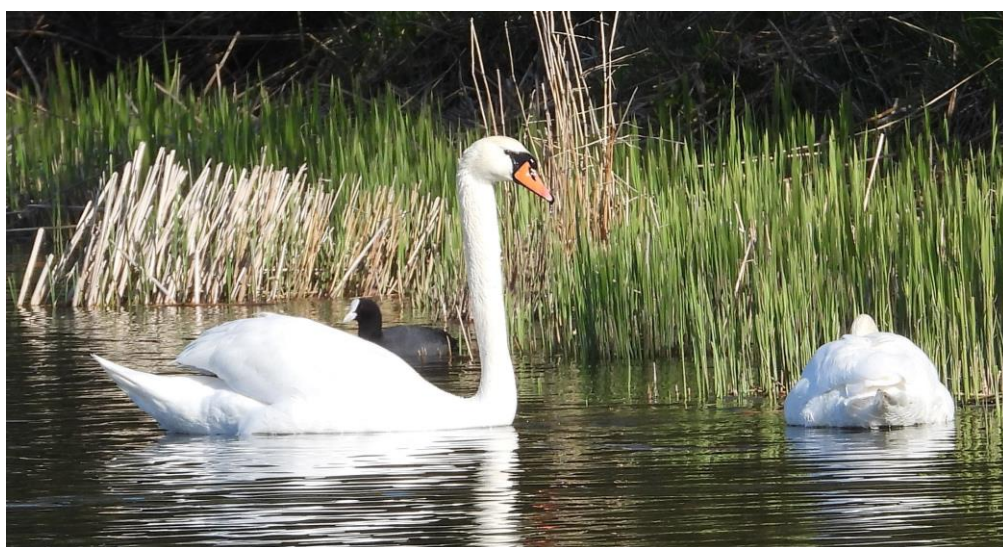
Optællingsdato Optællingsår	16/4,11/5, 28/5, 19/6 2019	Ikke optalt i 2020/21/22/23
Knopsvane	1	
Gråand	0-1	
Blishøne	2-3	

Se kort over holmenes placering på næste side:

Lars Thuns Holme

Placering af Lars Thuns Holme i Karrebæk Fjord

Knopsvane. Foto: Michael Thelander

16. Helgenæs Teglværksgrave (ved Nakskov)

Observatør 2020/21/22/23: Svend Erik Jessen

Vurderet antal ynglepar

Optællingsdato Optællingsår	19/6, 27/6 2019	Mange datoer 2020	Mange datoer 2021	Mange datoer 2022	Mange datoer 2023
Toppet Lappedykker	2	3	2	2	1
Gråstrubet Lappedykker	0-2	3	2	2	1
Lille Lappedykker	1	2	1	1	1
Rørhøg	1	1	1	1	0
Rørdrum	0-1	1	1	0	0
Blishøne	2-5	8	9	9	6
Grønbenet Rørhøne	2	2	2	1	1
Vandrikse	2	2	3	3	3
Grågås	2-5	6	5	2	3
Knopsvane		1	0	0	1
Gråand	1-3	2	3	2	3
Taffeland	1	0	0	0	0
Gøg	2	1	1	1	1
Drosselrørsanger			1	0	0
Rørsanger	4	4	5	3	3
Rørspurv	2	2	3	2	2

Bemærkninger 2019:

Observationerne er primært fra Hejresøen (den største af søerne i området). I den øvrige del af området yngler der flere småfuglearter.

I 2018 ynglede der Rørdrum på lokaliteten. Der blev fundet en død Rørdrumunge d. 20/5 2018 i villakvarteret tæt ved Helgenæs Teglværk.

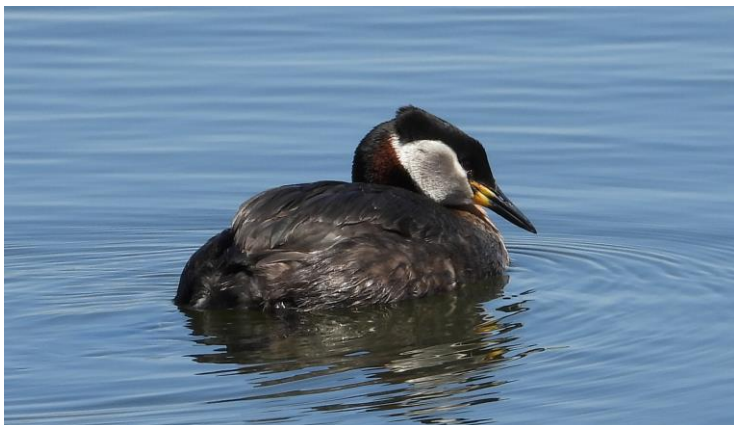
Bemærkninger 2020/2021/2022

De fleste observationer er fra Hejresøen, men også i flere af de små søer ynglede rørhøne og blishøne, samt småfugle.

Bemærkninger 2023

Det har været et meget tørt forår, så vandstanden i søerne sank en del, og det påvirkede antal af ynglefugle.

Observationerne er primært fra Hejresøen (den største af søerne i området). I den øvrige del af området yngler der flere småfuglearter.

Gråstrubet Lappedykker. Foto: Michael Thelander

Stor Skallesluger - redekasseplacering på Naturstyrelsens arealer samt ynglesucces

DOF Storstrøm har opsat redekasser for Stor Skallesluger på Naturstyrelsens arealer 3 steder: Ulvshaleskoven, Busene Have og Lysebro Mose.

Her vises placeringen af de opsatte redekasser på de 3 lokaliteter:

Redekasseplacering i den nordlige del af Ulvshaleskoven. Kasse ULV03 og ULV05 og muligvis ULV04 er på privat areal. Den lillafarvede kasse er defekt. 8 kasser

Redekasseplacering i Busene Have. 4 kasser

Redekasseplacering i Lysebro Mose. 2 kasser

Ynglesucces i kasserne

Ved kontrol af kasserne ses: ÆG: æg i kassen, ÆS: æggeskaller i kassen, RH: hun ligger på æg i kassen, D: dun i kassen

Ulvshale

Kontrol af redekasser: Jan Blichert Hansen og Bjarne Hemmingsen

Navn	Opsat	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
ULV01	2014	nul	nul	ÆS	ÆG	ÆG	RH	ÆG+D	RH	nul
ULV02	2014	RH	RH	nul	ÆG	RH	ÆG	ÆG	nul	nul
ULV03	2014	nul	RH	RH+D/ÆS+D	ÆG	RH	ÆG	ÆG+D	ÆG+ÆS	nul
ULV04	2014	nul	nul	ÆS+D/ÆG+D	ÆG	nul	ÆG	nul	ÆS	nul
ULV05	2019	--	--	--	--	ÆG	ÆG	ÆG+D	ÆG+D	ÆS+D
ULV06	2019	--	--	--	--	RH	ÆG	nul	ÆS	ÆG+D
ULV07	2021							nul	RH	ÆS
ULV08	2021							ÆS	ÆG+D	ÆS+D

Busene Have

Kontrol af redekasser: Jan Blichert Hansen og Bjarne Hemmingsen

BUS01	2014	nul	nul	nul	nul	nul	RH	nul	ÆS	Æg+D
BUS02	2014	nul	nul	nul	nul	nul	nul	RH	nul	nul
BUS03	2021							nul	nul	nul
BUS04	2021							nul	nul	nul

Lysebro Mose

Kontrol af redekasser: Benny Steinmejer og Michael Thelander

LYS01	2019	--	--	--	--	nul	nul	nul	nul	nul
LYS02	2019	--	--	--	--	nul	Natugle	nul	nul	nul